

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ
Виходить кожного четверга о 8-й год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
Для Галичини 2.50 дол.
Для України 2.50 дол.
Для п. Америки 2.50 дол.
Для Канади 2.50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukraïnios no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платять ся з гори.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Мя України! до спону
В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих прав. Гимн ам. Укр.

У справі арештів в Східній Галичині.

Український Червоний Хрест вислав до Міжнародного Червоного Хреста в Женеві такий меморіал:

Український Червоний Хрест сим дозволяє звернути собі увагу Міжнародного Червоного Хреста, як доглядача принципів гуманности і людськости, на події, які розгорнулись у сучасну хвилю у Східній Галичині й надіслати в прелозі ті матеріали, яких Міжнародний Червоний Хрест ще не має у своїм розпорядженю. Український Червоний Хрест уважає, що підносячи протест проти насильств, які творяться у Східній Галичині, він робить у повній згоді з основними принципами, покладеними в основу діяльности національних гуманітарних організацій, які входять у Міжнародний Червоний Хрест і які знайшли собі чудовий вираз у словах генерального секретаря Норвежського Червоного Хреста, який сказав на останній Міжнародній Конференції, що одна з головних завдань національних Т-в Червоного Хреста — це „намагатися зробити зрозумілими всім країнам і народам що змагання між наці-

язниць без усякого розбору, лиш тому, що вони Українці. Йшли масові арешти українських учителів; інших висилано з Галичини до Польщі, а на їх місце приходили учителі Поляки. Деякий образ про стан української школи у Східній Галичині дають слідуочі цифри: польських університетів є 2, українського ні одного, польських гімназій — 35, українських — 5, усього шкіл у Східній Галичині (в 1920—21) — 3802, з них польських — 1872, українських — 1930, тоді, як усього лише два роки тому польських було 1537, а українських 2612, (т. е. за два роки кількість українських шкіл зменшилась на 682).

Систематичне, вперте гнобленне Поляками всякого прояву національного почуття, всякого виявлення національної культури з одної сторони, вперта мовчанка цілого цивілізованого світа з другої довели до того, що за останні часи щораз частійше українське населенне стихійно протестує проти польського пригноблення. Але разом із сим змінились і репресії польської влади проти українського населення. До якого апогею дійшла вакханалія арештовань, видно зі залученого списку (додаток ч. 1/213 арештовань за чотири дні). Та це лиш незначна частина всіх переве-

одного тижня зробила масові арешти по містах і селах Східної Галичини, заповнюючи вязниці тисячами жертв: муштин і жінок, професорів, учителів і адвокатів, докторів, інженерів, священників студентів, ремісників, робітників, міщан і селян — людей різного віку, навіть недорослу шкільну молодь. Арештованим не подається причин арешту; без усякого права тримають їх цілими тижнями без допиту в голоді й холоді; поліцаї, а також заряд вязниць, допускаються різних знущань над увязненими, навіть побоїв і пролитя крови, що потверджують зізнання тих, які бачили все те на власні очі.

Заарештовані не маючи можности дочекатися слідства, улажують голодівки. Арештується людей зовсім не причасних до політики (Петро Холодний — голова гуртка діячів українського мистецтва, Федір Дудко — письменник, Андрій Головка — театральний критик, поети Роман Купчинський, Василь Бобинський) і багато інших.

Арештовані голодують цілими групами. В коломиїській вязниці голодували студенти: Юрко Милішук, Петро Демчук, Михайло Петруняк, Василь Бойчук, Дмитренко і Степан Савочка. Підчас арештів польський комісар Ясевич наказу-

тестами в імя гуманности і людськости перед обличчям усього цивілізованого світа положить кінець його стражданям і утискам.

Як тимчасовий конкретний засіб Український Червоний Хрест запропанувавби негайну висилку до Галичини Спеціальної Комісії Міжнародного Червоного Хреста, яка малаб допомогти Українцям, що томляться в тюрмах.

Московська церков вертає до Риму.

— В теперішню хвилину ведуться вельми поважні переговори, в яких беруть участь з одної сторони найвисші представники московської православної церкви а з другої представники Ватикану. Переговори мають в коротці скінчитися признаннем московською церквою авторитету папи. Це має бути перший крок на дорозі злуки православної церкви з католицькою.

Висші католицькі круги Німеччини помагають сій справі. Римський Папа, який говорить вже кількома мовами, тепер став виучуватися московського язика, щоб міг легше студіювати церковні книги, писані старославянською мовою.

Московські представники, які остають в тісних взаєминах з головою московської православної цер-

рвешського Червоного Хреста, який сказав на останній Міжнародній Конференції, що одна з головних завдань національних Г-в Червоного Хреста — це „намагатися зробити зрозумілими всім країнам і народам, що змагання між націями повинні розв'язатися справедливою, а не силою.“

Четвертий рік уже тягнеться окупація Східної Галичини Польщею. Хоча по сен-жерменському договору суверенні права на Східну Галичину залишилися за державами-переможцями, однак фактично за весь минулий період не роблено ні одної спроби контролю польської окупації. На протязі цілих чотирох років тяглося безконтрольне господарювання польської влади; крок за кроком польська влада нищила всі національні пориви і якіб то не було просвідки національної культури. Українські школи замикано, українські діячі йшли до

ди проти українського населення. До якого апогею дійшла вакханалія арештовань, видно зі залученого списку (додаток ч. 1/213 арештовань за чотири дні). Та це лиш незначна частина всіх переведених арештовань, більшість яких (особливо по селах лишилась невідомою суспільності. Арештують всіх (по відомостям преси число арештованих за вересень-жовтень досягає 15.000 душ) старців та молоді, інтелігенції та селянства. Вся Галичина залита карними загонами й жандармерією. Яскраву картину стану у Східній Галичині малює низче приведений витяг (одинокі рядки, що не викрислені цензурою) з отвертого листа „групи українських діячів“ („Свобода“ ч. 9. з 8/XI, додаток до ч. 1.):

„В останні часи це відношення дійшло до остаточного напруження. Польська влада на протязі

Арештовані голодують цілими групами. В коломиїській в'язниці голодували студенти: Юрко Милітук, Петро Демчук, Михайло Петруняк, Василь Бойчук, Дмитренко і Степан Савочка. Підчас арештів польський комісар Ясевич наказував роздягати студентів до гола. При допиті їм приставляли до грудей багнети й таким чином домагались признання. Заарештованих б'ють смертельно (студент Яцура).

Всі перераховані вище факти насильств польської окупаційної влади над українським населенням Східної Галичини — лиш невелика частина фактів, які творяться день у день. А тих відомих і невідомих фактів є безліч.

Український Червоний Хрест має певність, що Міжнародний Червоний Хрест відгукнеться на стогони пригнобленого чотири-мільйонного народу і своїми компетентними про-

Папа, який говорить вже кількома мовами, тепер став вивчатися московського язика, щоб міг лекше студіювати церковні книги, писані старославянською мовою.

Московські представники, які остають в тісних взаєминах з головою московської православної церкви, патріархом Тихоном, заявляють, що сей послідний заявився за злукою обох церков і в короткім часі має вибратися особисто до Риму в цілі ведення особисто дальших переговорів. Патріарх Тихон знаходиться в теперішню хвилину під домашнім арештом більшевицьких властей за ставлення опору в часі переводженого більшевиками обкрадання церков; він однак дістав запевнення, що кожної хвилини дістане дозвіл на виїзд за границі Росії.

Наслідком відділення московської церкви від держави та наслідком цього, що нестало цій церкві

У ВІСІМДЕСЯТИ РОКОВИНИ СМЕРТИ

Маркіяна Шашкевича.

8

(Дальше).

Але не було її у серцю старших синів народа, у тих, що мали кермувати ним, яких народ бачив над сьвічнику. Вони всьо инше любили, тільки не своє, по всякому глаголяли, тільки не по свому. Навіть мертвечина, яка гарною була, коли ще жила, навіть вона знайшла приступ до їх серця, а про свою рідну мову казали: „Як можна простою мовою витати такого достойника?“

Одно тільки було, що ще лучило нечисленні верстви руского народа разом, що і тим, які раді були забути про се, раз враз нагадувало, що вони з того самого коріння тої самої кости і крови. — Се була церкв, се був руський обряд.

І від слуги тої церкви, від молодого кандидата духовного стану вийшло рідрожене українського народа в Галичині.

Був ним Маркіян Шашкевич.

І нині, коли линемо гадкою у часи з перед сто літ, то не тому, щоб кинути каменем на тих, що могли а не хотіли приложити рук до визволення народа з неволі п'їтми, бо про них сказала вже історія своє слово; не тому, щоб плакати над долею руского народа в Галичині, бо і нині на його дорозі, негаразд, а тому, щоб вшанувати пам'ять того, що перший підніс прапор народного достоїнства, що не дався звести облесним обіцянкам чужих, не пішов на солодку приману, а віщим своїм духом кликав до народа:

„Відкинь той камінь, що ти серце тисне.

Дозволь, в той сумний тин
Най свободоньки сонічко заблісне,
Ти не неволі син.“

Того, що перший побачив, в якій кромішній п'їтмі гине руський народ в Галичині, що добачив і сей промінь, що розяснив п'їтму на закордонній Україні і тому гуртував коло себе що найліпших синів народа та благов:

Разом, разом, хто сил має,
Гоніть з Руси мраки тьмаві
Зависть най вас не спиняє.
Разом к сьвітлу, други жвавї.

Того, що перше пізнав, що осьвіта тільки тоді станесе власністю народа, тільки тоді добересе до його серця і стане для него жерелом житя, коли подасться її не в чужій або мертвій, а у рідній, народній мові. Того, що бачив, як нехтували народньою мовою ті, що перші були покликані, щоби її плекати і тому з розпукою питав їх:

„Руська мати нас родила...
Чомуж мова ей не мила?
Чом ся нев встидати маєм?
Чом чужую полюбаєм?“

І не злякався перепон, які грубезним валом лягли на дорозі, по якій рішився йти а орлиним зором змірив їх аж до самих вершин і сказав собі: „Я їх переможу“. А хоть инші здвигали на се плечима і його змагання вважали не лишень молодецькими мріями, але і бунтом та злочиним проти гадки загалу, то він зробив се що иншим здавалося неможливим, бо віра його сер-

ця в будучність народа „як Бескид твердо поставилась на любови“.

Вяжемо черенки разом і печатаємо ними твори людського духа в мільйонах примірників, річ зовсім звичайна — але сей, що перший зв'язав черенки, був генієм.

Запрягаємо силу пари і грому в ярмо і кажемо їй робити роботу за чоловіка — річ буденна — але сей, що перший впав на сей здогад, був генієм.

Уживаємо рідної мови в що-деннім розговорі, уживаємо її в школі, висловляємо нею найніжніші і найвисші почування, боремося о її права, п'їтуємо зрадниками тих, що цураються її, але сей що перший важився її ужити в письмі, в якого руках жемчуг народньої мови, піднесений з поруху забутя заяснів найкращим сьвітлом, був генієм.

Правда, були Падури і Ценглевичі, які ще перед Маркіяном вживали народної мови в поезії, але в переконанню, що вживаючи її, знижують ся до люду — як старий чоловік вживає діточих висловів в розмові з дитиною — на те, щоби мовою люду діратися до його серця, заграли на його нервах.

Маркіян ужив народньої мови, щоб поставити її на престіжу культурних бесід та виробити їй права горожанства і серед слов'янських мов і серед прочих мов сьвіта.

І в тім лежить безмежна ріжниця. В тім виключна заслуга Маркіяна.

А щоб доказати, що народна мова, то не людський говір, а мова як инші, пустив у світ „Русалку“, взявся за найтруднішу річ, за переклад св. письма, зложив глибокі рефлексії людського духа в „Русланових псалмах“.

Тим він заслугує вповні, щоб його імя вписати в пам'ятник народних геніїв.

І зустрінула його судьба геніїв. Сучасні не хотіли чи не могли його зрозуміти. Крім невеличкого гуртка молодіжи, яка одушевлялася його ідеями, загал відніс ся до них холодно, а власть ворожо. Залізна рука цензури хотіла в самім зародку знівечити його діло. Та не змогла! Бо думки живо го слова не скує. Народньої мови не вбе цензура, не вбють укази, хіба-б вбили народ!

Велит духом, хоч харлак тілом, станув до борби. Не жеврав ласки. А хоть ті, що держали власть у своїх руках, склонюючи мимохіть голову перед величию його духа, запрошували його до багатой трапези, щоби тільки покинув свої мрії, то Маркіян не уступив, не пішов у найми чужим, як се зробили деякі його товариші, не примінився до тяжких обставин, щоби мати вигідне житте, як се зробили другі, а став орати свій рідний переліг, став глодати свій рідний, чорний, разовий хліб, розмочуючи його слезами злиднів, а нужда стала чим раз частійше заглядати у його хату та жерла його немічне тіло, аж доми не вигнала з него великого його духа.

Та він не лишень генієм, а великим учителем педагогом народа, бо ціною його життя навчав грядучі покоління, вчить і нас, що здорової ідеї не вбють, хотьби не знати які могутчі вороги, та що кожний, що знидів в борбі за неї, потом своєї праці орошує почву, на якій родяться нові ряди невтомних робітників.

Се друга спадщина по Маркіяні, яка серед невдач та преріжних злиднів, каже народови глядіти з повною вірою в будучність,

одинокій підтримці, яка її держала при житті, іменню царату, в цій церкві наступила цілковита дезорганізація. Тихон набрав переконання, що тепер серед теперішніх обставин немисливо московській православній церкві вдержатися далі своїми власними силами. Союз з Ватиканом і католицькою Церквою — після розумовання Тихона — не тільки піднесе морально вартість православ'я, але католицька дисципліна преведе до реорганізації московської церкви і викличе новий релігійний запал серед московських мас. Злука має мати вигляд унії, то значить, московська церква задержить всі свої обрядові особливості.

Все вище московське духовенство вельми піддержує гадку унії з Римом.

Голодна Росія чи голодна Україна?

Донесли часописі, що більшевики продали німецькому правительству 1,400.000 бушлів пшениці. Чорноморські порти, Одеса Новоросійск відсилають вже від якогось часу збіжжю до Туреччини, та до Німеччини. Кажуть, що в тих пристанях нагромаджено тепер около 4 міліони бушлів збіжжя. В Петрограді має бути готових 1,200.000 бушлів збіжжя до транспорту. Все те готове до вивозу тоді коли по цілому світі трубиться, що Росія примирає зголоду і тоді, коли з достовірних українських джерел довідуємося, що населення України засуджене в половині на голодову смерть.

Хоч як суперечні ці вісті на перший погляд, то однак вони можуть бути правдивими. Єсть це певно частина хитрої советської дипломатії. Бо чому не має бути голоду на Україні, коли советські війська вирабовують з України рештки збіжжя, яке українські селяне змогли укрити перед ненаситними червоноармійцями?

Останні вісті про вивіз збіжжя з

кують так, як їм цього треба. Бояничари мусять усе писати так, найбільше шкоди нанести народові, з котрого вони вийшли.

Справа Сх. Галичини в Італійському парламенті.

Посол до Італійського Парляменту, Прунотто вніс до італійського правительства слідууючу інтерпеляцію в справі сх. Галичини:

„Отсим прошу пана міністра закордонних справ о ласкаве виясненне всякої інтервенції зі сторони держав антант в справі польської рекрутації у Сх. Галичині, яка вродилась в правдиву нагінку на людей і довела вже до численних кривавих конфліктів, які є кепкованнем із всіх договорів і найпримітивніших прав людини, треба уважати цілковитим зреченням всіх прав держав антант на їх суверенні права над Східною Галичиною, уділені їм мировим договором в Сан Жермен?“

На інтерпеляцію посла Прунотто в справі насильної рекрутації горожан Східної Галичини до польського війська та безправної колонізації Ляхами Східної Галичини, італійське міністерство закордонних справ дало довгу відповідь; у цій відповіді дуже докладно вияснено правне становище Східної Галичини. Ця відповідь кінчиться словами:

Держави, яким Сан Жерменським договором відступила Австрія всі права до Східної Галичини є покликані застановитися над всіма домаганнями Українців зі Східної Галичини. До цього потрібно спільного рішення і акції. Італійське правительство передало всі жалоби Українців зі Східної Галичини Конференції Амбасадорів, яка одиноко є компетентна видавати заяви тикаючіся толковання і примінування мирових договорів“.

совувались юрби людей, котрі вели до команди поліції, або до староства. О четвертій годині ранку поліція явилась в кіно „Експрес“ на балю масковім і там теж почала перевіряти документи.

Здавалось би, що вже сього й досить але продовження було й далі. Поліція продовжувала свою культурну діяльність нападами на жидівські божниці, ходила по приватним будинкам та всюди виломлювала свою здобич.

Як пояснив п. староста ковельський послови Пирогови це робилось, щоб „позбутись“ непевного елемента, при чому в „бардзо гржечни“ спосіб.

З Великої України.

ТОРГОВЛЯ НА УКРАЇНІ. Кореспондент Русспреса з Одеси подає такі відомости про становище торгівлі на полудневій Україні.

В останній час в європейській пресі часто зустрічаються звістки про торговельне оживлення, яке існує в советських державах в звязку з новою економічною політикою большевиків. Між тим нова економічна політика не утворила нових товарних вартостей, а тільки виявила раніш пильно переховувані старі записи товарів. Внутрішній ринок позбавлений всякого припливу товарів зовні. Він має можливість використовувати лише внутрішні запаси. Треба мати на увазі ті труднощі, які утворюються для торгівлі советським побутом і повний розвал транспорту, повна неможливість товарних перевозок, викликана високими тарифами й цілком непомірне оподаткування торгівлі. Тарифи і податки, які самі по собі були би не такі високі для торгівлі, яка нормально розвивається, при повному зубожінні населення являються о стільки надмірними, що цілком гальмують розвиток торгівлі. Так само в високій мірі гальмує

революції. Прохання засуджених за помилуванням відкинено. Окрім цього київський трибунал засудив на розстріл двох повітових харчевих комісарів за систематичне хабарництво.

—«»—

Харчева катастрофа в Києві. Втікачі з Києва повідомляють що після Нового Року в Києві прийшло до харчевої катастрофи в звязку з загальним критичним харчевим положенням на Україні та з крайною непорядністю місцевих советських властей. В половині січня в місті не стало харчів. Ціни на рештки хліба й інші харчі нараз підвисшилися. Ціна одного фунта житнього хліба дійшла до пів міліона рублів. З цієї причини в місті вибухли заворушення, які советські власти подавляють.

—«»—

Обовязова військова служба на Вел. Україні. Як довідуємося з большевицьких часописів що большевицьке правительство завело обовязкову військову службу всіх так званих „горожан Української Соціалістичної Радянської Республіки“ у московській армії, термін військової служби для піхоти і артилерії виносить півтора року, в кінноті і кінній артилерії два і пів року, для воздушної фльоти 3 і пів року а для воєної фльоти чотири і пів року.

Більшевія переминюється що раз то більше в давну царську Росію, А до цього, як вам подобається „самостійність“ такої республіки, як радянська Україна, якої громадяне є приневолені до військової служби в зівсім чужій державі? Чи ще найдеться на світі який туман щоб вірив в таку „самостійність“?

—«»—

РОЗРУХИ В ОДЕСІ. На соляних промислах біля Одеси вибухли робітничі розрухи, викликані затриманням виплати заробітної платні. Робітники, що не одержували грошей за свою працю, побігли кількох

війська вирабовують з українські рештки збіжа, яке українські селяне змогли укрити перед ненаситними червоноармійцями?

Останні вісти про вивіз збіжа з Одеси до Німеччини — це якраз потвердження тих заміток, які подавала українська преса ще перед роком: **Що Москва, якаби вона не була, нароком виголоджує Україну, щоби її приборкати та зробити покірною.** Коли перед роком українські газети вказували на таку фарисейську політику, то американсько-українські більшевята уживали всякої форми нагінки на ці газети. А тепер ніхто інший, а таки самі пляни Москвою червоносотенні органи мусять признати за факт оцю розбійничу політику Росії супроти України.

На тім і кінчиться. Вони признають сам факт, але знова його тол-

ково є компетентна видавати заяви тикаючіся толкування і примінювання мирових договорів“.

Із пекла ляхької неволі.

В м. Ковлі від 25. січня на вулицях міста, на торгах, на двірці почалось полювання на людність. Ледви тільки люде зіхались на ярмарок, як зявилась поліція й почала переглядати документи, а хто не мав документів, які їй подобались, того тягли до команди поліції „для складання протоколу“, а поки цей протокол складали, люде садовили до паки, щоб не розбіглись.

В слідуєчі дни полювання продовжувалось; ловили люде на двірці й тягли до паки. По вулиці міста під охороною поліцаїв пере-

нормально розвивається, при повному зубожінні населення являють ся о стільки надмірними, що цілком гальмують розвиток торгівлі. Так само в високій мірі гальмує розвиток торгівлі валютне питання. Завдяки зниженню покупної сили населення спостерігається інтересний факт. Досить часто закордонні купці, що привозили свої товари виїздили, не розпродавши їх, виявлялось, що на місці товар не лише місцевої продукції, але й старих дореволюційних запасів коштує дешевше ніж превезений зза кордону. В перевазі на закордонну валюту ціни на товари до смішного малі а заробітна платня найнища в світі.

—«»—

Розстріли на Вел. Україні. Харківський „Комітет“ повідомляє: в Києві dokonano засуду смерти на 18 особах обвинувачених у контр-

РОЗРУХИ В ОДЕСІ. На соляних промислах біля Одеси вибухли робітничі розрухи, викликані затриманням виплати заробітної платні. Робітники, що не одержували гроший три місяці, побили кількох комуністів і зявившись до Одеси стали закликати всіх робітників до страйку й до побиття большевиків. Частини одеського державного політичноуправління і одеського гарнізону ліквідували розрухи і арештували коло 40 робітників, яких потім було розстріляно ніби то за те, що вони керували рухом з доручення організації.

Справжні причини розрухів полягають в тому, що соляний синдикат в Москві, якому, підпорядковані соляні підприємства одеського району на протязі кількох місяців, забираючись, не виплачував за неї гроший; при цих умовах одеські підприємства не мали

не надіятися на ласку у могучих міра сего, не простягати рук по кришки, що спадають зі столів ситих.

А руська думка, що перебула кілька увиль в давних часах вертає назад у нинішню хвилю.

Ти, Маркіяне, бачив її! Ти віщим своїм духом провидів нинішню хвилю! Ти бачив, як за твоім кличем підуть спершу десятки, відтак сотки, тисячі, мільони. Ти бачив, як із здорового зерна, яке ти кинув в рідну землю, а яке ті, що пішли за твоім кличем, окропили потом, солодкої народної праці, під проміннем Божої ласки, півний виросте колос! Ти бачив, як цілу Галицьку Україну вкриє густа сіль народних організацій, з яких кожду покликано до життя не личне самолюбство, а любов народа. Ти бачив, як із тих народних сполук повною струєю плисти-ме житте в народ, аж доки не оживить цілого народа, доки в серця усіх не вілле повної свідомости, народного достоїнства, непохитної віри в будучність.

Тож знай, Маркіяне, що ти пробудив народ! Ти є батьком усього, що має український народ по сім боці кордону, в століття твоїх уродин.

Та для твого великого духа за тісно було в межах галицької землі. Ти простягнув руку до рідних братів аж там, де „над Чорним морем українська пісня себе завітчає, заграє весело у степах, у водах Дніпра змиєсь, приберєсь“. Ти звеличав єдність і оамостійність цілого українського народа, по сім і по другім боці кордону, бо ти знав, що для народного духа нема кордонів, що в цілім народі, від Карпат по Кавказ одно серце забє, одна заграє думка, що цілий „бєсь своїх прав, хоть противний ві-

тер на кождім кроці мете йому піском в очи, хоть змиї вигріті теплом його тіла, виплекані молоком його грудей шарпають його тіло і їдию ненависти до всього, що рідне, плюють на його святощі, хоть тяжка рука деспота ще в століття твоїх уродин вириватиме народи силоміць його язик, бо український народ „не неволі, а волі син“.

— КОНЕЦЬ —

На Позичку Нац. Оборони Зложили:

(Доповнюємо і справляємо звіт, поданий у „Праці“ з дня 21. XII. 1922 на основі найновішого підрахунку).

Рійо	50\$00
С. Павльо	900\$000
Антоніо Ребоусас	200\$000
Прудентопіль	6.891\$200
Ірасема	9.129\$000
Ірасема — Коста Карв.	90\$000
Моема	205\$000
Дорізон	2.737\$900
Іраті — кольонія	915\$000
Маршалль Маллет	1.301\$000
Барафея	345\$000
Каразіньо	1.825\$000
Порто Унійов	520\$000
Антоніо Кандідо	542\$000
Легру	250\$000
Нова Галісія	135\$000
Жангада	1.070\$000
Трес Баррас	1.225\$000

Гважувіра	1.000\$000
Ітапара	218\$600
Ерешім	220\$000
Куритиба	587\$000
Круз Машадо	400\$000
Вера Гварані	1.160\$000
Антоніо Олінто	3.321\$000
Сантос Андраде	377\$000
Рошо Ройз	570\$000
Іваї	1.335.000
Марцеліна	253\$000
Пальмас	355\$000

Разом: 38.127\$700

В Аргентині (в Місіонес) зложили осели: Апостолес, Апостолес за Туною і Азара: 1247.50 пезів, або 3.715\$200.

Разом в Півд. Америці цілій: 41.842\$900.

НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ КРАЄВИ зложили:

Ірасема	354\$400
Дорізон	183\$000
Прудентопіль	108\$500
Разом:	645\$900

Загальна сума усіх складок виносить: 42.488\$800 рс., з доданням суми 495\$000 зложених на рифу на машину до писання, отже 42.983\$800 рс.

Як виходить з поквітовання Уряду, поміщеного в ч. 15 „Праці“ з 12. квітня ц. р., переслано Урядови суму 38.935\$000.

В касі остається сума 4.048\$800 рс., з того 645\$900 на фонд Негайної Допомоги краєви, котру то суму рівночасно висилаєть ся до Уряду.

Комітет Позички Нац. Оборони.

Оповістка.

На дар для п. Карпанського зложили кромі вчислених в 12. ч. «Праці» ще слідуєчі:

Маршалль Маллет	250\$000
Дорізон	100\$000
Іваї	97\$500
п. Е. Прокопья	50\$000

НА ПОЗИЧКУ НАЦ. ОБОРОНИ

зложили з Сантос Андраде ще слідуєчі: Яків Проць 20\$000; Юстіна Запотічна і Стефан Стець по 10\$000;

з Прудентополя: Петро Дацюк 100\$000, Андрій, Василь Шелемей 30\$000, Пилип Рісний, Демєо Іарбачевський, Іван Шаварський, Яцко Ковалів і Стефан Кінаш по 20\$, збірка мушин з Маркондес 18\$500 і друга збірка 16\$200; Гнат Шарав, Гриць Зубрицький, Гринько Костів, Семко Майстрович, Мих. Кривий по 10\$;

з Ітапарі: Стефан Гарнавський 25\$000, вкладка з лінії Д. Ітапара 26\$600; з Вера Гварані: Василь Сергєєв 30\$.

ІНШІ ЖЕРТВИ.

Зібрані п. В. Куцом в Каразіньо розділено по волі названого і передано:

106\$ для голодуючих на Україні (передано др-ови Мик. Залізник у Відні.
106\$ для Українських Стрільців (передано п. сотн. Рудницькому в мін. військових справ у Відні.

106\$ для студ. Вас. Коссака (передано його ж братови Іванови, майорови укр. армії).

П. Карманський

жадної змоги перевести розплату з робітниками.

Після здавлення зрзрухів доклад при них був посланий в Харків до українського совнаркому. Український совнарком спільно з українським совнархозом наказав одеським підприємствам самим ліквідувати частину своїх запасів для здобуття грошових засобів; окрім того одеський район був вилучений з відома московського синдикату.

Між тим одеські робітники знову сидять без грошей.

КОНЦЕСІЯ НА УКРАЇНІ.

Красін, який приїхав до Берліна, провадив переговори з представниками Круппа про експлуатацію земельних маєтків на Чернігівщині й будову заводу сільсько-господарських машин на Україні. Фірма Круппа одхилила пропозицію про поширення своєї роботи в совітських державах, бо уважає, що підписаний вже нею договір про концесію на Україні являється для неї цілком не вигідним.

Продовжено асентерунок в Галичині. Польський магістрат міста Львова порозліплював по мурах оголошення, якими повідомляється, що зголошення резервістів з років 1883 до 1888 продовжено.

ЗІ СВІТА.

ТРОЦЬКИЙ ПРО ВІДРОДЖЕННЯ ЧЕРВОНОЇ ФЛЬОТИ.

Троцький прийняв депутацію від центрального комітету союзу комуністичної молоді, який являється шефом червоної фльоти й виголосив їй таку промову: „Тепер ми являємось об'єктами захованого енергійного натиску на нас світової буржуазії. Отверта позиція Японії на Далекому Сході з її піратськими замірами, політика Англії на близькому Сході з її агресивно імперіалістичною тенденцією й події, що розпочинаються в Західній

що це буде вельми кошовна заставка для Франції. Тисячі а тисячі тон вугля, які обіцяв прем'єр Псанкар не надійшли. Тепер на входимося в небезпеці, що нас відступить Англія та що проти нас звернеся ціла Європа.“

Заноситься на революту в Рурщині. Чужинецькі кореспонденти, котрі приглядаються ситуації в Рурщині, заявляють, що тамешні відносини стають щораз гірше напружені і може дійти до вибуху революти. Побоюються, що на другий місяць або у цвітні.

Німецькі робітники держаться разом з власниками копалень і не уступають перед окупантами. Вони рішучо недозволяють Французам вступу до копалень. Вступ туди грозить Французам смертю.

Тепер між робітниками щораз то більший голод і їх праця теж щораз менше видатна. Однак голод і біда не ослаблюють їх відпорности, а тільки засталають. Голодом французські окупанти не виграють, але скорше програють.

Аліанти забрали вже від Німців відшкодовання на суму 100 біліонів золотих марок. Німці обчислюють, що вони вже заплатили аліантам від часу підписання перемиря 45 біліонів золотих марок, то є понад 11 біліонів долярів.

Колиж взяти і всі страти німецьких земель і кольтоній, які Німеччина стратила наслідком версайського мирового договору, то страти Німеччини в користь аліантів виносять разом понад 100,000,000,000 золотих німецьких марок, або понад 25 біліонів долярів.

ЩЕ ОДНА ПОЛЬСЬКА БРЕХНЯ ПРО СХ. ГАЛИЧИНУ.

Вже від місяця Поляки перепускають досить соромливо вістку (і в своїй і чужій пресі), ніби то Рада Амбасадорів на своїому за-

справі має Англія, яка згори відкинула пропонування Поляками статут автономії для Сх. Галичини як не вистарчаючий, 2) що навіть рижського договору ще не ратифіковано.

Виявилось, що Поляки залякани наглим спадом своєї марки, захотіли «спекульнути» на світовій біржі і, пускаючи в світ нову брехню, підбити штучно свої мізерні папірчики вгору. Та кожда брехня «має короткі ноги». Не далеко забігла і остання брехня польська і швидко притомилася і сіла... в калюжі польської зогнилої душі.

3 Бразилії.

Кваліфікуйтесь!

Кожний свідомий Українець повинен уважати собі за обов'язок і честь стати виборцем (елейтором). Щоби зістати виборцем, треба кваліфікуватись, а на се треба нам знати, що кваліфікуватись може:

1) Кожний мешканець Бразилії, уроджений тут же, маючий 21 літ життя, уміючий читати і писати;

2) Кожний мешканець, котрий хочай не є тутешнім уроженцем, але одружений з особою уродженою в Бразилії та є батьком дітей уроджених в Бразилії;

3) Кожний, хто єсть властителем якоїсь реальности, напр. землі, дому і т. п.

Кваліфікуючийся мусить предложити:

1) Свідоцтво уродження, котре докаже, що має 21 літ віку, або свідоцтво вінчання;

2) Свідоцтво, що платить податок від якоїсь власности;

3) Свідоцтво, що мешкає два місяці в мунісіпію, у котрім стараєсь стати виборцем;

4) Свідоцтво, що є батьком дітей, що уродились в Бразилії.

За всяку роботу і папери видані в тій цілі не платиться

й розводжені нами рослини не все відповідають її складови.

Не кожна земля видасть пшеницю, жито чи кукурузу; на це потрібно землі відповідної до цього. А що ми дотепер садили мало що більше понад те, кольтоніст наш в случаю неврожаю попадав в біду.

Іза цього приходиться нам пошукати нових джерел доходу. Одним із них і то дуже багатим може стати для нас годівля шовковиць.

Годівля шовковиць приносить деяким народам, котрі нею займаються, сотні міліонів річного доходу. Тут хтось може налякається і скаже: то діло не для нас. А воно тимчасом так не є. Діло це якраз для нас й підхоже і в переведенню дуже легке: не вимагає ніяких вкладів а лишень дуже мало праці. В Бразилії годівля шовковиць ще мало знана, але в послідних часах бразилійське правительство старається поширити її і всіма силами помагає охочим зайнятись нею.

Шовковиця, це є мотиль: мотиль цей зносить яечка з яких виходять гусениці, котрі доволі скоро ростуть годуючись листям морви (лишень морви) і до 6-7 неділь освоюються верствою прядива.

Прядиво це саме й є шовк, з котрого роблять дорогі тканини.

Щоб можна було приступити до годівлі шовковиць перш усього треба розвести собі плянтацію морви. Морва росте у Бразилії прекрасно, майже на кождім ґрунті. Найпростішим і найвигіднішим способом розвести її є садження прутів дерева (так, як у нас засажують вербу). Оці пруті (varas) дає бразилійське правительство даром кольтонію, хто лише забажає зайнятись годівлею шовковиць.

Коли морва має два роки, можна вже приступити до діла.

Тоді правительство дає знова даром потрібну скількість яечок шовковиць, з котрих після нагрівання їх виляжуться гусениці.

Гусениці розміщуються тепер на попередньо приготованих полицях (в одній кімнаті, або в якійсь осібнім будинку).

Тепер вся робота полягає на тім, щоб би що дня рано нарвати потрібну скількість морвового листя і дати його гусеницям, котрі ним й годуються.

Через 6—7 неділь, як вже вище сказано, гусениці освоюються шовком і пе-

Через 6—7 неділь, як вже вище сказано, гусениці освоюються шовком і пе-

буржуазії. Отверта погляд Японії на Далекому Сході з її піратськими замірами, політика Англії на близькому Сході з її агресивно імперіялістичною тенденцією й події, що розпочинаються в Західній Європі примушують нас особливо уважно ставитись до завдань й потреб червоної фльоти. Приєднане читанської республіки з нами дало вихід до Тихого Океану і збільшило наші морські кордони, а через те саме й цілі, які має червона ескадра Тихого океану. Далекосхідні кордони наші повинні бути цілком забезпечені, а для цього перше за все треба збільшити й змінити нашу флоту. Одпочивати ми не маємо“.

Свою промову Троцький закінчив висловленням сподіванки, що союз комуністичної молоді своєю працею по відродженню фльоти дасть приклад для цілої Росії.

Правдзіві польське рицарство. Недавно ноторичної слави польський архібандит, Галлер і соціалістичний посол Мосцялковські мали поєдинок на револьвери. По замордованню президента Нарутовіча згаданий посол закинув генералови Галлерови, що цей морд є його ділом. На це генерал визвав посла на поєдинок. По вистрілянню по шість сліпих набойв одним і другим (позаяк ніоден не зістав ранений) оба подали собі руки і „гоноровий суд“ заявив, що „польські гонор зостал уратовани.“

Окупація Рур є цілковитою невдачею. Поміж Французами таки найшлися деякі здорові голови, які зрозуміли всю небезпеку божевільної політики прем'єра Поанкаре. Про це свідчить заява Французького генерала Сераль в копенгагським деннику „Політкен“. Генерал заявив:

Тепер маємо проти себе цілу Європу. Я маю вражінне що політика французького уряду в Рур і Надренії рабує нас щораз то більше з нашої слави, здобутої в часі великої революції. Цифри і факти є ліпшим свідомством як всі слова, що окупація Рур є цілковитою невдачею. Одно є тільки певно,

ЧИНУ.

Вже від місяця Поляки перепускають досить соромливо вістку (і в своїй і чужій пресі), ніби то Рада Амбасадорів на своєму засіданню з дня 15. марта ратифікувала рижський договір і витягають з цього ніби-рішення висновки, що Східну Галичину прилучено остаточно до Польщі.

Уважний читач сих «автентичних» вісток міг з самого початку завважати своєрідну польську правдомовність, яка ціхує всі польські виречення; міг завважати, що щось тут не на своєму місці. А в першу чергу біла в очі дивна скромність в подаванні цих вісток польською пресою, повна відсутність тону тріумфаторів, якого можна надіятися, як щоб Польщі дійсно далось перевести успішно операцію боляка, який найбільш з усіх точить організм польської ніби-держави. Нічо подібного. Були тільки несміливі телеграми про якісь свята в Польщі з нагоди ніби-то побіди і про арештовання Українців у Львові, які проти сих свят за-протестували чинно.

Ми не привязували до сих вісток великої ваги, бо знали: 1) що рижський договір, як би його й ратифікувала Рада амбасадорів, не перецінював би справи Сх. Галичини тому, що аві Польща аві радянська Україна не мали права в договорі заключеному між собою про наш край щонебудь рішати, 2) що і рішенням Найвищої Ради з дня 25. червня 1919 р. і рядом еунціцій Союзу Народів і прем'єрів держав антанті і постановами кількох мирових догорів було зазначено, що справа Сх. Галичини як країни від Польщі ні в чому незалежної може бути вирішена тільки в порозумінню з місцевим населенням краю.

Сьогодні польська брехня вже настільки скомпромітована, що виявилось 1) що ратифікування Радою амбасадорів рижського договору не торкається справи Сх. Галичини, та що мандат в сій

3) Свідомство, що мешкає два місяці в мунісіпію, у котрім стаєраєсь стати виборцем;

4) Свідомство, що є батьком дітей, що уродились в Бразилії. За всяку роботу і папери вивовлені в тій цілі не платиться нічого.

В Гварапуаві спокій. Лише в сторонах Сера да Пітанга мали нападати Індіане на чужинців.

В сім тижни посіщає школи в околицях Прудентополя головний інспектор шкільний.

З Аргентини.

Вже третій рік злі жнива і кукурудзи і рижу. Сегорічні кукурудзи випалила спека і всі майже згоріли на пни. Рижу о половину менше. Жерела на багнах, котрі майже ніколи не висихали сего року висхли. Ціна худоби дуже низька та навіть і за ту малу ціну купців нема. Тими днями явилась саранча, котра зробила не мало шкоди.

В посліднім часі приїхали з Галичини слідуючі нові поселенці:

п. Іван Рапатий з Денисова, пов. Тернопіль; обняв посаду учителя в українській школі в Апостолес.

п. Александр Сітарський з Воходимирець, пов. Жидачів; обняв посаду дяка в Апостолес.

п. Михайло Афінець з Романівки, пов. Тербовля; заложив кравецьку робітню в Апостолес. Наші кольтоністи повинні поперти щирого Українця. І. С.

Про годівлю шовковиць.

Вступ.

Наше економічне положення, хоч воно і не дуже погане, все таки годі назвати добрим. Думаю головно про наших кольтоністів-хліборобів.

Земля вже винищена місяцями навіть сильно, не родить вже так як перше, а

редньо приготуваних полицях (в одній кімнаті, або в якомсь особнім будинку).

Тепер вся робота полягає на тім, що би що дня рано нарвати потрібну скількість морвового листа і дати його гусеницям, котрі ним й годуються.

Через 6—7 неділь, як вже вище сказано, гусениці оснувуютсь шовком і перемінятсь в кукли. Готові кукли збираєтьсь в сито і держитсь якийсь час над горячою водою, щоб погинули; по цій операції можна їх продавати.

Бразилійське правительство (Estação Sericicoba) купує кожню скількість куккол і плагить добрі ціни. Кукли ці ощищуют і з прадира роблять ткавини.

При плянтації морви з 200—250 корчів можна лати 800—1000 мільрейсів річного доходу.

Це булаб сама суть діла. Як видно, діло не трудне а корисне. Чомуб отже не взятсь нам до нього?

В слідуючих статтях подам блищі вказівки в цій справі, а поки що пропоную землякам таке: Основуймо на кожній кольтонії товариства для годівлі шовковиць. Кожен член буде вести діло на свою руку і весь дохід піде для нього, однаковож хай кожен зобов'язетсь давати щорічно якийсь невеличкий процент з чистого доходу на народні цілі.

Товариство буде існувати на те, щоб улєкшити членам збут куккол (чи вже прадира), щоб посередничити членам в одержанню деякої безплатної помочи від правительства (як напр. ячка, прутти морви) а на кінець щоб старалось почувати своїх членів в справі годівлі шовковиць (через спільні читання і т.п.) Такі товариства вже де-не-де основано (напр. в Антонію Олінто) а наколи їх буде більше, злучимось в оден Союз і все будем виступати спільно.

Отжеж до діла!

Вістки про зорганізованя товариства та спис членів подавайте мені, а я негайно вистараюсь о прутти морви. Прийдуть вони безплатно аж до останньої залізничної стації.

Ще раз повторюю, що нема тут ніяких оплат і ніхто не бере на себе ніяких зобов'язань (крім добровільного, но згорп через місцеве товариство означеного проценту з чистого доходу на народні цілі).

Зі зголошеннями прохаю поспішити, щоб вже з весною можна було засадити морву.

Антонію Олінто, в марті 1923.

С. В. Кобляницький

ОГОЛОШЕННЯ.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

Продається 182 алькирів землі, знаменитої під управу, як також часть фашіналів у місцевости Mattão (близько кольонії Итапара).

Сю землю мож набути вже розмірену в 10, 20 алькирів, або відповідно до волі купуючого.

По блищі інформації найінтересовані удаються до José Penteado — Prudentópolis, який мешкає біля Колекторії Естадоальної. 14—26

НА ПРОДАЖ 4 льоти з помешканням, ПЕКАРНЯ і дім принагідний на венду. Зголосуватись до Миколи Стельмащука в Дорізопі. 1—19.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

На горах Есперанси (Serra da Esperança Ukraina) є на продаж 118 алькирів, половина землі під управу а половина фашінал, розділених рікою Кашоера. Хтоби хотів купити тую землю може зголоситися до: Михайла Малямін. Ціна тої землі по 65\$000 за алькер. 14—17

Книжки до набутя.

В ОО. Василіян в Прудентополи можна набути слідуєчі книжки:

КНИЖКИ ДУХОВНОГО ЗМІСТУ:

Історія біблійна Старого Завіта	5\$000
Читання о Прч. Діві	\$800
Богородице Діво (за Штольцом)	\$600
Мати Марія (маєві розважання)	\$800
Як молитися на вервиці	\$300
" " " " з образками	\$500
Наслідування Христа опр.	3\$500
Любим Ісуса опр.	1\$600
Правди віри	1\$000
О супружестві і родині	\$800
Правда і обман	1\$000
Соціалісти вороги віри і народу	\$400
Наука соціалістів	\$600
Осторожно з огнем	\$300
Поучення і поради І.	1\$200
" " " " II.	1\$200
Як любити Ісуса	1\$800
Молитва — средство до спасеня души	1\$300
О Церкві	\$400
Св. Йосиф	1\$300
Набоженство до св. Йосифа	\$800
Житє св. Маргарети Алякок	1\$500
Основи Правди	\$200
Отче Наш	1\$600
Кто яко Бог	1\$600
Житте св. Василія	\$000
Християнська Невіста	1\$400

- С. Томашівський: Під колесами історії — 2\$000.
 - О. Стороженко: Твори, 2 том. 7\$300.
 - Т. Шевченко: Кобзар (повне видання з ілюстраціями) — 13\$000.
 - Т. Шевченко: Гайдамаки (з 8-ма укладними ілюстраціями) — 7\$300.
 - Т. Шевченко: Думки — 500 р.
 - Достойно єсть (пам'яті Тараса) 400 р.
 - О. Федькович: Вибір поезій — 500.
 - Дещо про гроші — 400 р.
 - Рідне Слово (збрка оповідань українських авторів) — 7\$700.
 - П. Куліш: Чорна Рада — 4\$000.
 - П. Куліш: Поезії — 4\$000.
 - В. Леонтович: Хроніка родини Гречок, роман в 6 частинах — 2\$500.
 - Т. Шевченко: Повісті (прозою) — 7\$300.
 - Слово о полку Ігоревім — 4\$000.
 - Ліперт: Історія Культури, в полотнянім переплеті з золотими витисками 10\$000.
 - Богданів: Короткий виклад політичної економії, в полотнянім переплеті з золотими витисками — 7\$000.
 - В. Короленко: Без'язика — 2\$800.
 - Антальогія української поезії, розкішне видання в 2-ох томах — 20\$000.
 - І. Франко: Панські жарти — 3\$000.
 - І. Франко: Із днів журби — 2\$800.
 - І. Франко: Semper Tiro — 2\$600.
 - І. Франко: Зів'яле листя — 1\$800.
 - Левицький: Галицька армія на Вел. Україні — 1\$400.
 - Карпенко: Білі ночі — 800 р.
- Пересилка залізницею даром. Замовлення враз з гроші слати на адресу:
Estevão Kobylanskyi
 Cor. Antonio Olyntho — Paraná

Гарна, Історичної вартости памятка, котру кождий Українець повинен набути — се:

„Жалібна Книга“

Української Галицької Армії в часі Визвольної Війни. Обіймає спис Старшин і Стрільців Української Галицької Армії, котрі голви свої поклали за Волю України з точним поданем дати і місця уродження, як рівнож дати, місця і свідків смерти.

Ви Братя Американці певно зацікавитесь долею неодного свого знакомого або й кривняка. Тому, спішіть з замовленням, бо наклад задля скупих фондів невеличкий. Замовлення гуртом повитаємо радо! Ціна одного примірника виносить 1 долар.

Ся гарно оправлена книжочка вийшла з друку заходом і накладом „Союза Українських Інвалідів“ — кооператива з обмеженою порукою.

Замовлення слати на адресу: „Союз Українських Інвалідів“, Львів, вул. Руська ч. 3/II. — а гроші чеком платним в Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові, Підвале ч. 7 пересилати у листі на адресу „Союза“

НАЙБІЛЬША УКРАЇНЬСЬКА ТОРГОВЛЯ В МІСТІ ІРАТІ

В. КОЗАКЕВИЧА

ПОСІДАЄ НА СКЛАДІ великий вибір різнородної матерії, каземіри, пал, понші (плащі), готові убрання, капелюхи; знаряди рільничі і господарські, начине кухонне і столове, товари споживчі, напитки краєві і заграничні, різнородні діточі забавки і проче, що тільки входить в обсяг купецтва.

КУПУЄ пшеницю, жито, ячмінь, кукурузу, фасолю, горох, герву-матте, шкіри, віск, масло, яйця і інші продукта кольоніяльні.

Wlademiro Kozakevitch

Iraty — Адреса тлгр.: «Kozak» — Paraná

УКРАЇНЬСЬКА ТОРГОВЛЯ

ОЛЕКСИ МАРТИНЦЯ

Прудентополіс — Лінія Іваї

Отсим поручаю місцевим Українцям і доколичним мій sklep заосмотрений в ріжні річи, корінні і напитки, як: мука національна і аргентинська, цукор білий і маскаріно, цукорки, риж, хміль, свічки стеаринові, сіль мелену і грубу, кава мелена і зернятами,

Консерви — сардинки, голябаду, оселедці в лятах, компоти, як: абакати, песики, оріхи кокосові, суниці, фіґи, аміші і інші;

НАПИТКИ КРАЄВІ — як: моретіана без сумніву справедлива, лікери, фернет, біттер, пиво ріжних марок, вино натуральне і перепароване, спиритус 40 градусів, коньяк, агварденте;

ЗАЛІЗНЕ НАЧИНЕ КУХОННЕ — рондлі, баняки, варешки, ложочки, ножі з доброї стали і інші РІЛЬНИЧО-ГОСПОДАРСЬКІ ЗНАРЯДИ, як: цвяхи, фойси, рикалі, завіси, дріт колючий, дріт до цвіток, серпи, сапи, бомби металегі, а вкінці РІЖНІ ДРІВНІ РІЧІ — як: кошники, зеркала, паста до черевиків, перець, гвоздики, галочки мушкетельові, сода до мила, бікарбонат, шітки до підлоги і коней, сита, зошити, пера, олівці, таблички, риски, атрамент, сірка, сіринки, відерка до води, згребла, школятири, і. т. д.

КУПУЮ і ПРОДАЮ: герву, віск і інші продукта кольоніяльні. ПОРУЧАЮ рівнож свої виробы масарські — ковбаси, салами, смалець, солонину — а все те по приступних цінах.

Заходіть сюди а будете задоволені.

З поважаннем

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛИ

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікаря і професора університету при великім шпитали S-ta Casa як також в Prudencio e Assistencia a Infancia do Paraná.

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

Dr. Carvalho

Набоженство до св. Йосифа	\$800
Житє св. Маргарети Алякок	\$500
Основи Правди	\$200
Отче Наш	\$600
Кто яко Бог	\$600
Життє св. Василя	\$000
Християнська Невіста	\$400
Польні Лелі	\$700
Кілька уваг о вихованню дітей	\$300
Наша віра	\$500
Памятка з Місії	\$400
Християнський пашпорт	\$500
О потребі і значію католицької праці	\$500
Таємниці для кружків	\$000
Прписи для ревнителів	\$100
Грамоти ревнительські (дипльоми)	\$000
Влісові картки для чл. бр. Н. С.	\$300
Божественний Спаситель опр.	\$000
Різвяний дарунок	\$300

МОЛИТВЕННИКИ.

Молитв. Християнської Родини	7\$000
Да святиться (оправлений)	2\$200
Співанник Церковний брош.	1\$500
" " опр.	2\$200
Молебен до Найс. Серця Ісуса	\$300
" " Прч. Діви Марії	\$300

КНИЖКИ ЗМІСТУ СВІТСЬКОГО.

З журбою радість сніглась (поезії)	1\$600
На зелених горах	1\$000
Чужиною	1\$400
Кр вава Книга II. часть	4\$000
Царський вязень опр.	5\$000
Вибір поезій Івана Франка	1\$500
Християнська організація	1\$000
Про гетьмана Івана Сірка	\$800
Календарик „Приятеля“	\$300
Підручний календарик „Ідея“	\$300

До відома читалень і читаючого громадянства!

На днях одержано більший транспорт книжок з Європи; є вони до набуття по слідуєчих цінах.

1. Андріївський. До характеристики українських партій — 800 р.
2. В 60-ті роковини смерті Тараса. Збірка — 800 р.
3. Бандурист. Жах. (Воєнні оповідання) Ціна: 800 р.
4. Богдан Лепкий: Незабутні. — 1\$200.
5. Памятн Ів. Франка — 800 р.
6. В. Андріївський: З минулого (спомини з війни) — 6\$700.
7. Укр. літературна мова і правопис (правила) — 800 р.
8. І. Котляревський: Теори, 2 том. (нові видання) — 5\$700.
9. Д. Дорошенко: Славянський світ (енциклопедія славянознавства) 3 том. 13\$000.
10. В. Леонтович: Спомини утікана, — 2\$500.
11. Гарасимович: Життя і відносини на радянській Україні. — 1\$700.

„Ських Інвалідів“ — кооперативи з обмеженою порукою.
Замовленія слати на адресу: „Союз Українських Інвалідів“, Львів, вул. Руська ч. 3/II. — а гроші чеком платним в Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові, Підвале ч. 7., пересилати у листі на адресу „Союза“ з допискою „за Жалібну Книгу“.

УЧИТЕЛІ Й УЧИТЕЛЬКИ!
Замовте собі одинокий студенський вістник

„ПОСТУП“

Виходить що місяця та поміщує гарні оповідання, стихи, як також обширні научні статі з різних областей знання. Передплата в Бразилії вносить лиш 4\$000. Адреса: «POSTUP» — Leópolis, ul. Dominikanska 11. Europa, Galicia Oriental.

Часопись для молоді і дітей:

„Наш Приятель“

Адреса: OO. Vasyliany — Zovkva Galicia Orient. — Europa
Можна замовляти також і через Редакцію „Праці“ в Прудентополи.

PHARMACIA POPULAR

— de —
O. Santos Pacheco
Prudentopolis Parana

Великий склад дрогуерії і хемічних продуктів. Можна набути різні ліки гомеопатичні та інші ліки на різні хвороби.
Ціни догідні.

Іван Сакс (РІЗНИК)

Подає отсим до відома, що купує всегда кожду скількість безог та рогату худобу за які платить добрі ціни.

Prudentopolis, Praça da Matriz.

Українська торгівля

МИХАЙЛА ОПУШКЕВИЧА

Прудентополис — лінія Есперанса

ПОРУЧАЮ Шан. пп. Кольоністам в Есперанса і околиці мій богато заосмотрений sklep, в яким можете набути все потрібне Вам до господарки і домашньої обслуги по дешевих цінах і доброї якості, а також збути свій продукт, як: герву-матте, пшеницю, жито, кукурузу, фасолю, мід, віск і пр. по добрій ціні.

Українці! Памятайте на клич: Свій до свого — Українець до Українця!
З поважанєм

Мих. Опушкевич.

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікара і професора університету при великій шпитали S-ta Casa як також Instituto de Protecção e Assistencia a Infancia do Paraná.

Лічить всякі недуги так внутрішні як і зовнішні.
Для бідних ординує даром.

Українці! спішіть у всіх ваших долегливостях до свого лікара Українця, перед котрим своєю мовою можете докладно висказати що Вам бракує.

BEVAM AS CERVEJAS DA

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.



Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлятика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атлянта, Більц, Вода Столова, Женжі-бре; ГАЗОВИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насіне ячменю за контрактом і продаємо вибране насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлятики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловського.

Cervejaria „Cruzeiro“

Одна з першорядних пивоварень в Куритибі — поручає Вп. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba», «Escureinha» і инше.

КУПУЄ до власної солодівні ЯЧМІНЬ у різній скількості і платить найвищу ціну.

CURITUBA — Caixa Postal 190